

Μαρτυρία του αγίου Παΐσιου και του αγίου Αρσενίου για το κρυφό σχολειό (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Τι ξέρουν οι Κορεάτες που εμείς οι Έλληνες αγνοούμε; Ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης θεωρούσε ως το καλύτερο θρησκευτικό βιβλίο που γράφτηκε μετά το 1821 το έργο του Αγιορείτη μοναχού π. Παΐσιου (1924-1974) -πλέον Αγίου Παΐσιου - που πρωτοκυκλοφόρησε με τον τίτλο «Ο πατήρ Αρσένιος ο Καππαδόκης». (Μετά και τη δική του αγιοκατάταξη (1986), που βεβαίως προηγήθηκε του Αγίου Παΐσιου, κυκλοφορεί με τον τίτλο «Ο Άγιος Αρσένιος ο Καππαδόκης»). Το βιβλίο, που κυκλοφόρησε στα μέσα της δεκαετίας του '70, αποτελεί έκδοση του Ησυχαστήριου Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος, που βρίσκεται στη Σουρωτή Θεσσαλονίκης. Έχει κάνει πάρα πολλές επανεκδόσεις, ενώ έχει μεταφραστεί σε 11 ξένες γλώσσες - ανάμεσα σ' αυτές και στην κορεατική!

Ο Πεντζίκης τόσο πολύ αγαπούσε το βιβλίο, που πάρα πολύ συχνά αναφερόταν σ' αυτό. Πολλές φορές μάλιστα το χάριζε σε συνομιλητές του διανοούμενους, καλλιτέχνες, φοιτητές. Ένας πολύ γνωστός σκηνοθέτης μάλιστα ενδιαφέρθηκε να

το μεταφέρει και στην οθόνη.

Ο Άγιος Αρσένιος, ο Χατζηγεφεντής όπως τον αποκαλούσαν στο χωριό του, τα Φάρασα της Καππαδοκίας, πολλά χρόνια πριν ξεριζωθούν από τα μέρη τους τους είχε προειδοποιήσει για το γεγονός αυτό. Ο ίδιος ήταν ο ιερέας, ο δάσκαλος αλλά και ο γιατρός της περιοχής. Γιατρός γιατί με την προσευχή του γινόταν αμέσως καλά ο ασθενής. Και μάλιστα δεν ρωτούσε να μάθει αν ο άρρωστος ήταν Τούρκος ή Έλληνας. Η φήμη του έμεινε στους πληθυσμούς της Τουρκίας πολλά χρόνια και μετά τον ξεριζωμό των Ελλήνων.

Αλλά ας έλθουμε στην ιδιότητά του ως δασκάλου. Ο ορφανός Θεόδωρος, αυτό ήταν το βαφτιστικό όνομα του Αγίου Αρσενίου, έμαθε τα πρώτα γράμματα στη Νίγδη και στη συνέχεια, όταν είδαν ότι ήταν ιδιαίτερα έξυπνος, τον έστειλαν στη Σμύρνη. Όταν μάλιστα επέστρεφε τα καλοκαίρια στα Φάρασα για διακοπές, μάζευε τα παιδιά του χωριού και τους μάθαινε γράμματα. Μετά τις σπουδές του στη Σμύρνη, σε ηλικία 26 χρονών έγινε μοναχός στην ιερά μονή Φλαβιανών. Πολύ σύντομα όμως ο μητροπολίτης Παΐσιος ο Β΄, ένας ιερωμένος με ιδιαίτερη κοινωνική δράση, τον έστειλε πίσω στο χωριό του για να μάθει γράμματα στα Ελληνόπουλα.

Όπως αναφέρει στο βιβλίο του ο συγγραφέας, ο Άγιος Παΐσιος, ο διακο-Αρσένιος «προχωρούσε το έργο του με διάκριση μεγάλη, παρ' όλο που ήταν νέος. Είχε ετοιμάσει αίθουσα για σχολείο και αντί για θρανία, δέρματα από κατσίκες ή από πρόβατα με το τρίχωμά τους, και επάνω στα δέρματα γονατισμένα τα παιδιά παρακολουθούσαν τα μαθήματα. Με αυτόν τον σοφό τρόπο δεν ερέθιζε τους Τούρκους και όταν ακόμη τύχαινε να τα βλέπουν τα παιδιά, διότι νόμιζαν πως προσεύχονται. Τις περισσότερες δε φορές συγκέντρωνε ο Πατήρ τα παιδιά στο εξωκλήσι της Παναγίας (στο Κάντσι) που ήταν ψηλά στον Βράχο μέσα σε σπηλιά και το είχε για κρυφό Σχολείο».

Οπότε κάποιος μπορεί να διαλέξει και να πάρει. Κρυφό σχολειό μέσα στο κέντρο του χωριού και απόκρυφο εν όρεσι, εν σπηλαίοις και ταις οπαίς της γης. Να λοιπόν που όχι μόνον κρυφό σχολειό υπήρχε αλλά και απόκρυφο, γιατί δεν υπήρχε περίπτωση κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας να μην υπήρχε κρυφό σχολειό.

Ακόμη και για την αναπαραγωγή του ιδίου του εκκλησιαστικού «σιναφιού» θα έπρεπε κάποιος να εκπαιδεύουν τους άλλους, ιερείς, διακόνους, ψάλτες, ή ακόμη και κάποιους γραμματικούς. Ή ακόμη και για προσωπικό μεράκι. Για να μάθει και

να διδαχτεί ή και να διδάξει κάποιος. Να δώσει και σε άλλους τις γνώσεις του. Ας μην αναφερόμαστε λοιπόν μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα, στα οποία λειτουργούσαν σχολεία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε και τις δυσκολίες της μετακίνησης της εποχής εκείνης.

Και αν κάποιος πιστεύουν ότι με την «κατάρριψη του μύθου» του κρυφού σχολείου καταρρίπτεται και η συμβολή της εκκλησίας στην αναγέννηση του έθνους, τότε θα φέρουμε ως παράδειγμα τον Αγιορείτη ιερομάρτυρα Κοσμά τον Αιτωλό. Η δράση του δεν αμφισβητείται από κανέναν. Αλλά και στα σχολεία των αστικών περιοχών σχολάρχες και καθηγητές ήταν συνήθως άνθρωποι της εκκλησίας. Γι' αυτό ας μην προσπαθούμε να κάνουμε σκορδαλιά χωρίς σκόρδο. Άλλωστε του Ευαγγελισμού είθισται να τρώμε μπακαλιάρο με σκορδαλιά. Χρόνια πολλά λοιπόν.

(Δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα »Μακεδονία«)